

LEGE
pentru modificarea unor acte normative

nr. 429 din 28.12.2023

Monitorul Oficial nr.510-513/921 din 29.12.2023

* * *

UE

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Prezenta lege transpune:

– art.2, 5, 6c, 7, 9, 10 și Anexa III din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr.994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

– art.3a, 13 din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr.2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr.2017/1938 și nr.715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173 din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022.

Art.I. – [Legea nr.108/2016](#) cu privire la gazele naturale (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2016, nr.193–203, art.415), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Clauza de armonizare va avea următorul cuprins:

„Prezenta lege transpune:

– art.1–42, 44–48, precum și Anexa I din Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2011/02/MC-EnC din 6 octombrie 2011;

– art.2, 5, 6c, 7, 9, 10 și Anexa III din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr.994/2010, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 280 din 28 octombrie 2017, în varianta adaptată și aprobată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art.1–3a, 13, 15–22, 24, precum și Anexa I din Regulamentul (CE) nr.715/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iulie 2009 privind condițiile de acces la rețelele pentru transportul gazelor naturale și de abrogare a Regulamentului (CE) nr.1775/2005, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 211 din 14 august 2009, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2011/02/MC-EnC, și modificat prin Regulamentul (CE) nr.2022/1032 al Parlamentului European și al Consiliului din 29 iunie 2022 privind modificarea Regulamentelor (CE) nr.2017/1938 și nr.715/2009, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 173

din 30 iunie 2022, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2022/01/MC-EnC din 30 septembrie 2022;

– art.3, 6, 10, 12, 14, 17–20 și 34 din Regulamentul (UE) nr.2017/460 al Comisiei din 16 martie 2017 de stabilire a unui cod al rețelei privind structurile tarifare armonizate pentru transportul gazelor, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 72 din 17 martie 2017, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Grupului Permanent de Nivel Înalt al Comunității Energetice nr.2018/07/PHLG-EnC din 28 noiembrie 2018;

– Regulamentul (UE) nr.1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 326 din 8 decembrie 2011, în varianta adaptată și adoptată prin Decizia Consiliului ministerial al Comunității Energetice nr.2018/10/MC-EnC din 29 noiembrie 2018.”

2. Articolul 2:

noțiunea „certificare” va avea următorul cuprins:

„*certificare* – procedură în cadrul căreia se examinează respectarea de către operatorul sistemului de transport, de către operatorul instalației de stocare a cerințelor privind separarea și independența acestuia, precum și a altor cerințe relevante impuse operatorului sistemului de transport, operatorului instalației de stocare prin prezenta lege, și care constituie o condiție pentru desemnarea prin licențiere a operatorului sistemului de transport, a operatorului instalației de stocare;”

noțiunea „cont de echilibrare operațională” va avea următorul cuprins:

„*cont operațional de echilibrare* – cont între operatorii sistemelor de transport adiacente, care se utilizează la gestionarea diferențelor de direcționare la un punct de interconectare în vederea simplificării contabilizării gazelor naturale pentru utilizatorii de sistem vizați de punctul de interconectare;”

după noțiunea „instalație de racordare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*instalație de stocare subterană* – instalație de stocare care este deținută și/sau exploatată de o întreprindere de gaze naturale, este utilizată pentru stocarea gazelor naturale, inclusiv a stocurilor de echilibrare, și este conectată la o rețea de transport sau de distribuție, cu excepția rezervoarelor sferice supraterane sau a spațiului de stocare în conductă;”

după noțiunea „nominalizare” se introduce o noțiune nouă cu următorul cuprins:

„*obiectiv de creare a stocurilor de gaze naturale* – obiectiv obligatoriu privind nivelul de stocuri de gaze naturale raportat la capacitatea agregată a instalațiilor de stocare subterană, stabilit pentru țările părți ale Comunității Energetice sau pentru statele membre ale Uniunii Europene în care există instalații de stocare subterană;”

noțiunea „operator al depozitului de stocare” va avea următorul cuprins:

„*operator al instalației de stocare* – întreprindere de gaze naturale titular de licență pentru stocarea gazelor naturale, care desfășoară activitate de stocare a gazelor naturale și exploatează o instalație de stocare;”

la noțiunea „parte a Comunității Energetice”, textul „, precum și Uniunea Europeană și statele sale membre” se exclude;

la noțiunea „produse energetice angro”, literele a) și b), după cuvintele „în țările părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, în statele membre ale Uniunii Europene”;

noțiunea „societate comercială mică” va avea următorul cuprins:

„*întreprinderi mici* – întreprinderi în sensul celor definite în [Legea nr.179/2016](#) cu privire la întreprinderile mici și mijlocii;”

după noțiunea „stație de reglare-măsurare” se introduc două noțiuni noi cu următorul cuprins:

„*stoc de echilibrare* – cantitate de gaze naturale nelichifiate care sunt:

a) achiziționate, gestionate și stocate în instalații de stocare subterană de către operatorii sistemelor de transport sau de o entitate desemnată exclusiv pentru îndeplinirea funcțiilor operatorilor sistemelor de transport și pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale; și

b) utilizate numai în cazul în care acest lucru este necesar pentru menținerea în funcțiune a sistemului de gaze naturale în condiții de siguranță și fiabilitate;

stoc de securitate – cantitate de gaze naturale nelichifiate stocate în instalații de stocare, care sunt

achiziționate, gestionate și stocate de entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate desemnată conform art.108¹, și care pot fi utilizate în condițiile stabilite la alin.(8) din articolul menționat;”.

3. Articolul 4:

la alineatul (1) litera k), cuvintele „depozitelor artificiale de stocare a gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „instalațiilor de stocare a gazelor naturale”;

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Guvernul întreprinde măsurile necesare pentru a asigura utilizarea, până la 1 noiembrie al fiecărui an calendaristic, a capacității de stocare a gazelor naturale în instalațiile de stocare din alte țări părți ale Comunității Energetice, din statele membre ale Uniunii Europene, care să corespundă unui nivel de cel puțin 15% din consumul mediu anual de gaze naturale al consumatorilor finali din Republica Moldova, racordați la rețelele de gaze naturale ale operatorilor de sistem licențiați, determinat pentru ultimii 5 ani calendaristici. Stocurile de gaze naturale care urmează a fi create în acest scop includ stocurile prevăzute la art.108¹–108³.”

4. Articolul 7 alineatul (1):

la litera e), după cuvântul „relațiile” se introduc cuvintele „și schimbul de informații”;

litera f) va avea următorul cuprins:

„f) aprobă contractele, acordurile dintre operatorul candidat/operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale, inclusiv contractele de locațiune sau hotărâri prin care stabilește conținutul contractelor respective în cazurile stabilite la art.26 alin.(6);”

alineatul se completează cu literele e¹), f¹) și f²) cu următorul cuprins:

„e¹) solicită informații și rapoarte de la operatorul de sistem independent și de la proprietarul rețelelor de gaze naturale și efectuează controale, inclusiv controale inopinate, la sediul proprietarului rețelei de transport și la sediul operatorului de sistem independent;”

„f¹) desemnează, în cazurile specifice, entitatea responsabilă de gestiunea unor porțiuni ale rețelei de transport al gazelor naturale din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național, în scopul asigurării fiabilității și continuității transportului de gaze naturale pe întreg teritoriul țării;

f²) examinează neînțelegerile dintre operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de gaze naturale, precum și dintre operatorul de sistem independent și entitatea desemnată conform lit.f¹) din prezentul alineat și adoptă hotărâri obligatorii pentru aceștia în conformitate cu art.109 alin.(2¹);”.

5. La articolul 9, alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) În cazul situațiilor excepționale în sectorul gazelor naturale, constatate în modul stabilit de lege, sau pe subiecte ce țin de securitatea aprovizionării cu gaze naturale, de interesul economic general sau interesul legitim al consumatorilor finali ori al participanților pieței gazelor naturale, inclusiv în cazul unor modificări semnificative ale prețului de achiziție a gazelor naturale, proiectele de hotărâri, proiectele de decizii pot fi supuse elaborării și adoptării/emiterii în regim de urgență, fără respectarea prevederilor prezentului articol și a cerințelor privind transparența în procesul decizional prevăzute de [Codul administrativ](#). Argumentarea necesității de a adopta hotărârea/de a emite decizia în regim de urgență se aduce la cunoștința publicului în termen de 10 zile lucrătoare de la adoptare/emitere, prin publicare pe pagina web oficială a Agenției.”

6. Articolul 11:

la alineatul (1), cuvintele „din țările părți ale Comunității Energetice la consumatorii finali din Republica Moldova” se substituie cu textul „din țările părți ale Comunității Energetice sau din statele membre ale Uniunii Europene la consumatorii finali din Republica Moldova, în conformitate cu acordurile încheiate în acest sens”;

la alineatul (3), cuvintele „care țin de” se substituie cu cuvintele „care țin inclusiv de”.

7. La articolul 14:

alineatul (2¹) se completează cu litera c) cu următorul cuprins:

„c) să dispună la data la care se înregistrează cererea de eliberare a licenței, precum și pe toată perioada valabilității licenței, de suma de 1000000 de lei, sumă pentru care, prin documente

confirmative, se demonstrează proveniența din una sau mai multe dintre următoarele surse:

– disponibilul din linii de credit bancare de care beneficiază solicitantul, conform documentelor financiare justificative în acest sens;

– resurse financiare pe care asociații și/sau acționarii solicitantului le pun la dispoziția acestuia prin contracte de finanțare/împrumut sau prin alte tipuri de contracte însoțite de documente financiare justificative;

– disponibilul din contul curent, probat cu extras de cont bancar al solicitantului.”

alineatul (3) se completează cu litera d) cu următorul cuprins:

„d) să dispună la data, la care se înregistrează cererea de eliberare a licenței, precum și pe toată perioada valabilității licenței, de suma de 1000000 de lei, sumă pentru care, prin documente confirmative, se demonstrează proveniența din una sau mai multe dintre următoarele surse:

– disponibilul din linii de credit bancare de care beneficiază solicitantul, conform documentelor financiare justificative în acest sens;

– resurse financiare pe care asociații și/sau acționarii solicitantului le pun la dispoziția acestuia prin contracte de finanțare/împrumut sau prin alte tipuri de contracte însoțite de documente financiare justificative;

– disponibilul din contul curent, probat cu extras de cont bancar al solicitantului.”

articolul se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) Pentru activitățile prevăzute de art.12 alin.(2) lit.d¹) și e), persoanele care solicită licența urmează a fi avizate pozitiv de către Serviciul de Informații și Securitate și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor sub aspectul riscurilor aferente securității statului, spălării banilor și finanțării terorismului.

(4²) Avizele prevăzute la alin.(4¹) sunt solicitate de către Agenție în cadrul procedurii de examinare a declarației privind eliberarea licențelor. Avizele urmează a fi emise în cel mult 10 zile lucrătoare din data parvenirii solicitării Agenției. În cazul în care Serviciul de Informații și Securitate și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor nu emit avizele în termenul stabilit, se consideră că acestea nu au avut obiecții în raport cu solicitantul de licență și avizul este pozitiv. Emiterea a cel puțin unui aviz negativ constituie temei pentru refuzul eliberării licenței.”

alineatul (7) se completează cu următorul enunț: „Pe perioada procesului de avizare prevăzut la alin.(4²), termenul de examinare a declarației privind eliberarea licențelor se suspendă.”

8. La articolul 15:

alineatul (1) se completează cu litera h) cu următorul cuprins:

„h) să înștiințeze Agenția despre toate modificările cu privire la acționarii/asociații și la persoanele care exercită controlul în cadrul societății comerciale și să prezinte informațiile relevante în termen de cel mult 10 zile de la înregistrarea acestora în Registrul de stat al persoanelor juridice, în scopul verificării conformării condițiilor de licențiere indicate la art.14 alin (4¹).”

articolul se completează cu alineatul (1¹) cu următorul cuprins:

„(1¹) În legătură cu realizarea de către Agenție a atribuției stabilite la art.16, precum și a altor atribuții stabilite de prezenta lege, titularul de licență pentru furnizarea gazelor naturale, titularul de licență pentru transportul gazelor naturale și titularul de licență pentru distribuția gazelor naturale sunt obligați să ofere Agenției, în termenele și în condițiile stabilite de aceasta, accesul la baza de date în format electronic a consumatorilor finali, a utilizatorilor de sistem deserviți.”

9. Articolul 16:

la alineatul (2), textul „la alin.(4) lit.a) și e¹)” se substituie cu textul „la alin.(4) lit.a), e¹) și g)”;

la alineatul (3), textul „la art.94¹ și 97¹–97⁴” se substituie cu textul „la art.15 alin.(1) lit.(h)”, iar textul „Adresarea în instanță trebuie să se facă în termen de 3 zile lucrătoare de la adoptarea de către Agenție a hotărârii privind suspendarea licenței. În cazul nerespectării acestui termen, hotărârea privind suspendarea licenței devine nulă de drept. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se aplică până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.” se exclude;

alineatul (4) se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) neînregistrarea de către titularul de licență în Registrul participanților la piața angro în termenul

stabilit de Agenție potrivit art.94 alin.(4¹).”

la alineatul (4¹), textul „stabilit la alin.(4) lit.e¹)” se substituie cu textul „stabilit la alin.(4) lit.e¹) și g)”, iar în final alineatul se completează cu textul: „În cazul nerespectării de către Agenție a termenului de adresare în instanța de judecată prevăzut în prezentul alineat, hotărârea Agenției privind suspendarea licenței devine nulă de drept. Hotărârea Agenției privind suspendarea licenței se aplică până la emiterea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile.”

la alineatul (6), după cuvintele „să transmită” se introduc cuvintele „Agenției și”.

10. Articolul 26:

la alineatul (2) litera d), al doilea enunț va avea următorul cuprins: „În acest sens, operatorul candidat trebuie să prezinte contractele de locațiune sau de predare-primire la deservire tehnică a rețelelor de gaze naturale, încheiate și/sau preluate de drept.”

articolul se completează cu alineatele (3)–(7) cu următorul cuprins:

„(3) În scopul îndeplinirii funcțiilor operatorului sistemului de transport al gazelor naturale, operatorul candidat/operatorul de sistem independent încheie cu proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale contract/contracte de locațiune pentru o perioadă de cel puțin 5 ani. Operatorul candidat/operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale sunt obligați să încheie orice alt tip de contract sau acord necesar pentru ca operatorul de sistem independent să poată îndeplini funcțiile operatorului sistemului de transport al gazelor naturale, stabilite în conformitate cu prezenta lege, și pentru ca să fie asigurată respectarea de către proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale a obligațiilor prevăzute la art.27 alin.(2) și (3) și la art.28.

(4) În scopul asigurării fiabilității și a continuității transportului de gaze naturale pe întreg teritoriul Republicii Moldova, operatorul candidat/operatorul de sistem independent încheie cu entitatea responsabilă de gestiunea unor porțiuni ale rețelei de transport al gazelor naturale din posesia agenților economici care nu au relații cu bugetul public național, desemnată de Agenție conform art.7 alin.(1) lit.f¹), acorduri tehnice de exploatare și/sau orice alt tip de acorduri necesare pentru asigurarea interconectării și a interoperabilității rețelelor de transport al gazelor naturale de pe întreg teritoriul țării.

(5) Contractele, acordurile menționate la alin.(3)–(4) din prezentul articol, inclusiv prevederile lor financiare, fac obiectul aprobării de către Agenție. În contextul aprobării, Agenția este în drept să stabilească noi obligații în raport cu părțile contractante în măsura în care aceste obligații sunt necesare pentru implementarea art.26–28.

(6) În cazul în care operatorul candidat/operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale nu încheie contractul de locațiune sau alte contracte, acorduri prevăzute la alin.(3), Agenția adoptă o hotărâre prin care stabilește drepturile și obligațiile operatorului candidat/operatorului de sistem independent și ale proprietarului/propietarilor de rețele de transport, inclusiv cele financiare, prevăzute de contractele de locațiune sau alte contracte și acorduri. Hotărârea Agenției este executorie din momentul adoptării și produce efecte obligatorii pentru operatorul candidat/operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale până la încheierea și aprobarea contractelor de locațiune sau a altor contracte și acorduri.

(7) În scopul asigurării fiabilității și continuității transportului de gaze naturale și pentru îndeplinirea funcției de operator al sistemului de transport prevăzute de prezenta lege, operatorul de sistem independent utilizează, pe perioada aplicării hotărârii Agenției adoptate conform alin.(6), rețelele de transport al gazelor naturale care la 1 septembrie 2023 erau în proprietatea întreprinderii integrate pe verticală. Prevederea stabilită în prezentul alineat nu împiedică proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale să încheie contract/contracte de locațiune în condițiile stabilite la alin.(5).”

11. Legea se completează cu articolul 36¹ cu următorul cuprins:

„**Articolul 36¹.** Obligații de confidențialitate și transparență impuse proprietarilor rețelelor de transport și operatorilor sistemelor de transport

(1) Fără a aduce atingere prevederilor art.102 sau oricărei alte obligații privind divulgarea informațiilor stabilite în conformitate cu prezenta lege, operatorii sistemului de transport și proprietarii rețelei de transport al gazelor naturale sunt obligați să asigure confidențialitatea informațiilor ce constituie

secret comercial pe care le-au obținut în contextul desfășurării activităților lor și să împiedice divulgarea discriminatorie de informații referitoare la propriile activități care ar putea oferi avantaje economice. În special, toți operatorii sistemului de transport, toți proprietarii rețelei de transport al gazelor naturale trebuie să se abțină de la divulgarea oricărei informații ce constituie secret comercial către celelalte întreprinderi din cadrul întreprinderii de gaze naturale integrate pe verticală, cu excepția cazurilor în care divulgarea este necesară pentru încheierea unei tranzacții comerciale. Pentru asigurarea respectării principiilor privind separarea informațională se interzice proprietarului rețelei de transport al gazelor naturale și celorlalte întreprinderi din cadrul întreprinderii de gaze naturale integrate pe verticală să utilizeze servicii comune, inclusiv servicii juridice comune, cu excepția serviciilor administrative sau a serviciilor informatice.

(2) La vânzarea sau achiziționarea gazelor naturale de către întreprinderile înrudite se interzice operatorilor sistemelor de transport să facă abuz de informațiile ce constituie secret comercial pe care le-au obținut de la terți la sau în legătură cu acordarea ori negocierea accesului la rețea.

(3) Fără a aduce atingere obligației de asigurare a confidențialității informațiilor ce constituie secret comercial, operatorii sistemelor de transport sunt obligați să publice informațiile necesare pentru asigurarea unei concurențe efective și a funcționării eficiente a pieței, în modul și în condițiile stabilite de prezenta lege.”

12. La articolul 37 alineatul (3) litera b), cuvintele „asupra operatorului sistemului de transport” se substituie cu cuvintele „asupra proprietarului rețelei de transport al gazelor naturale sau asupra operatorului sistemului de transport”.

13. La articolul 39:

alineatul (5) se completează cu următorul enunț: „Operatorul sistemului de transport încheie cu utilizatorii de sistem contracte de prestare a serviciului de transport, conform modelului aprobat de Agenție.”

la alineatul (6¹), cuvintele „în contul de echilibrare operațională” se substituie cu cuvintele „în contul operațional de echilibrare”.

14. La articolul 41 alineatul (1), în partea introductivă, după textul „La cererea operatorului sistemului de transport,” se introduce textul „autoritățile administrației publice locale,”.

15. Legea se completează cu articolul 42¹ cu următorul cuprins:

„Articolul 42¹. Dezvoltarea capacităților bidirecționale la interconexiuni

(1) Operatorii sistemelor de transport sunt obligați să asigure capacitate fizică permanentă pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții (în continuare – *capacitate bidirecțională*), la toate interconexiunile cu țările vecine. Dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni se realizează cu respectarea procedurii stabilite în anexă și cu respectarea principiilor generale stabilite la art.42. În cazul respectării procedurii și a cerințelor stabilite în anexă, operatorii sistemelor de transport pot obține o derogare de la obligația stabilită de prezentul alineat.

(2) Costurile de investiție realizate în mod eficient în legătură cu executarea obligației stabilite la alin.(1) se iau în considerare la stabilirea tarifelor pentru serviciul de transport al gazelor naturale, cu respectarea prevederilor stabilite de prezentul articol.

(3) În cazul în care o investiție identificată ca fiind necesară pentru dezvoltarea sau majorarea capacității bidirecționale a unei interconexiuni nu este cerută de piață, dar este considerată necesară din punctul de vedere al securității aprovizionării cu gaze naturale și dacă investiția respectivă generează costuri în Republica Moldova și în o țară parte a Comunității Energetice sau un stat membru al Uniunii Europene (în continuare – *părți implicate*), sau într-o parte implicată în beneficiul unei alte părți implicate, Agenția, în cooperare cu autoritatea națională de reglementare din cealaltă parte implicată (în continuare – *autoritatea de reglementare implicată*), adoptă o decizie coordonată cu privire la modalitatea de alocare transfrontalieră a costurilor până la luarea unei decizii privind efectuarea investiției respective, cu respectarea procedurii stabilite în anexă.

(4) La alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția ține cont de principiile de examinare a cererilor de investiție în legătură cu proiectele de interes comun în cadrul Comunității Energetice, stabilite în [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică, care sunt relevante pentru proiectele

de infrastructură din sectorul gazelor naturale, în special în măsura în care beneficiile aferente investițiilor în infrastructură contribuie la sporirea securității aprovizionării cu gaze naturale în părțile implicate, precum și de investițiile deja efectuate în infrastructura în cauză.

(5) Decizia privind alocarea transfrontalieră a costurilor trebuie să urmărească evitarea oricărui efect impropriu de distorsionare a pieței gazelor naturale și să nu denatureze concurența și funcționarea corespunzătoare a pieței gazelor naturale, atât la nivel național, cât și la cel regional.”

16. La articolul 48 alineatul (1), în partea introductivă, după textul „La cererea operatorului sistemului de distribuție,” se introduce textul „autoritățile administrației publice locale,”.

17. Articolul 51 va avea următorul cuprins:

„Articolul 51. Operatorul depozitului de stocare

(1) Activitatea de stocare a gazelor naturale se desfășoară de operatorul instalației de stocare în temeiul licenței pentru stocarea gazelor naturale, eliberată de Agenție în condițiile legii.

(2) Operatorul instalației de stocare este în drept să participe la piața gazelor naturale în calitate de participant specific pentru a achiziționa gaze naturale în scopuri operaționale în condițiile stabilite în prezenta lege și în actele normative de reglementare ale Agenției.”

18. Legea se completează cu articolele 52¹ și 52² cu următorul cuprins:

„Articolul 52¹. Certificarea operatorului instalației de stocare

(1) Înainte de a fi desemnată în calitate de operator al instalației de stocare, prin eliberarea licenței pentru stocarea gazelor naturale, întreprinderea de gaze naturale urmează să fie certificată în conformitate cu procedura prevăzută de prezentul articol. Cererea privind certificarea în calitate de operator al instalației de stocare (în continuare – *cerere privind certificarea*) se depune la Agenție până la punerea în funcțiune a unei instalații de stocare subterană nou-construite, astfel încât, la momentul punerii în funcțiune a acesteia, întreprinderea respectivă să fie în măsură să finalizeze procedura de certificare. La cererea privind certificarea, solicitantul anexează documentele care demonstrează îndeplinirea condițiilor minime privind separarea și independența operatorului instalației de stocare stabilite la art.52.

(2) Procedura de certificare stabilită de prezentul articol se aplică inclusiv în raport cu întreprinderile de gaze naturale controlate de operatorii sistemelor de transport care au fost deja certificați în conformitate cu prevederile art.36.

(3) Agenția examinează cererea privind certificarea, inclusiv documentele anexate, și decide cu privire la respingerea cererii privind certificarea operatorului instalației de stocare în cazul în care constată că o persoană care, în mod direct sau indirect, controlează sau își exercită vreun drept asupra operatorului instalației de stocare în sensul art.25 ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale sau interesele esențiale în materie de securitate ale Republicii Moldova sau ale Comunității Energetice. La examinarea acestui aspect, Agenția ține cont de orice risc pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național, regional sau la nivelul Comunității Energetice, precum și de orice atenuare a unui astfel de risc, care rezultă, printre altele, din:

a) dreptul de proprietate, din aprovizionare sau din alte relații comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele și capacitatea operatorului instalației de stocare de a umple instalația de stocare subterană;

b) drepturile și obligațiile Comunității Energetice față de țara terță respectivă, conform principiilor dreptului internațional, inclusiv din drepturile și obligațiile care rezultă din oricare acord încheiat cu una sau cu mai multe țări terțe la care Comunitatea Energetică este parte și în care sunt abordate aspecte legate de securitatea aprovizionării cu gaze naturale;

c) drepturile și obligațiile Republicii Moldova în raport cu țara terță în cauză, în conformitate cu acordurile încheiate cu țara respectivă, în măsura în care acestea nu contravin Tratatului Comunității Energetice;

d) orice alte fapte și circumstanțe specifice ale cazului respectiv.

(4) Ca măsură alternativă la respingerea cererii privind certificarea conform alin.(3), Agenția este în drept să adopte hotărârea privind certificarea operatorului instalației de stocare sub rezerva stabilirii unor condiții care să garanteze atenuarea suficientă a riscurilor ce ar putea influența în mod negativ

constituirea de stocuri în instalațiile de stocare subterană doar dacă aplicabilitatea condițiilor stabilite poate fi asigurată prin implementarea și monitorizarea efectivă a acestora. Astfel de condiții pot include, în special, obligația proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera gestionarea instalației de stocare către o parte terță.

(5) În cazul în care constată că riscurile pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale nu pot fi eliminate prin stabilirea de condiții în conformitate cu alin.(4), inclusiv prin obligarea proprietarului instalației de stocare sau a operatorului instalației de stocare de a transfera către o parte terță gestionarea instalației de stocare și, prin urmare, refuză certificarea, Agenția întreprinde următoarele acțiuni:

a) solicită proprietarului instalației de stocare sau operatorului instalației de stocare, sau oricărei persoane despre care s-a constatat că ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale ori interesele esențiale în materie de securitate ale Comunității Energetice sau ale oricărei țări părți a Comunității Energetice să cedeze acțiunile sau drepturile pe care le deține cu titlu de proprietate asupra instalației de stocare sau în cadrul operatorului instalației de stocare și stabilește un termen pentru o astfel de cedare;

b) stabilește, după caz, măsuri provizorii pentru a asigura că o astfel de persoană nu poate exercita niciun control sau drept asupra respectivului proprietar al instalației de stocare sau operator al instalației de stocare până la cedarea participațiilor sau a drepturilor de proprietate;

c) stabilește compensații.

(6) În termen de cel mult 18 luni de la data înregistrării cererii privind certificarea, inclusiv a documentelor menționate la alin.(1), Consiliul de administrație al Agenției aprobă proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare sau cu privire la respingerea cererii privind certificarea în condițiile stabilite în prezentul articol, cu indicarea motivelor.

(7) Agenția, în termen de cel mult 5 zile lucrătoare de la aprobarea hotărârii stabilite la alin.(6), expediază în adresa Secretariatului Comunității Energetice proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare, anexând toate informațiile relevante în acest sens. În termen de cel mult 25 de zile lucrătoare de la primirea notificării, Secretariatul Comunității Energetice prezintă Agenției avizul său referitor la proiectul hotărârii cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare. În cazul în care, în termenul menționat, Secretariatul Comunității Energetice nu emite un aviz, se consideră că acesta nu a avut niciun fel de obiecții la proiectul hotărârii respective.

(8) În termen de cel mult 25 de zile lucrătoare de la primirea avizului Secretariatului Comunității Energetice sau de la expirarea termenului stabilit la alin.(7) pentru emiterea avizului respectiv de către Secretariatul Comunității Energetice, Agenția adoptă hotărârea cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare, luând în considerare în cea mai mare măsură avizul Secretariatului Comunității Energetice emis în conformitate cu alin.(7).

(9) Hotărârea Agenției cu privire la certificarea operatorului instalației de stocare și avizul Secretariatului Comunității Energetice se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, pe pagina web oficială a Agenției și pe cea a Comunității Energetice.

(10) Operatorul instalației de stocare se consideră certificat numai după publicarea în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a hotărârii cu privire la certificare, adoptată de Agenție conform prezentului articol.

Articolul 52². Monitorizarea respectării principiilor de certificare a operatorului instalației de stocare

(1) Operatorul instalației de stocare notifică Agenția cu privire la orice tranzacție planificată care necesită o reevaluare a conformității cu condițiile minime privind separarea și independența operatorului instalației de stocare stabilite la art.52 și cu alte cerințe de certificare prevăzute la art.52¹.

(2) Agenția monitorizează în mod continuu respectarea de către operatorul instalației de stocare a condițiilor minime privind separarea și independența operatorului instalației de stocare stabilite la art.52 și a altor cerințe de certificare prevăzute la art.52¹. Agenția inițiază o procedură de certificare pentru a reevalua respectarea cerințelor în oricare dintre următoarele circumstanțe:

a) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare certificat cu privire la

intenția acestuia de a pune în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale, în temeiul alin.(3) din prezentul articol;

b) la primirea unei notificări din partea operatorului instalației de stocare cu privire la orice tranzacție planificată care necesită o reevaluare a conformității cu condițiile minime privind separarea și independența operatorului instalației de stocare stabilite la art.52 și cu alte cerințe de certificare prevăzute la art.52¹;

c) din proprie inițiativă, în cazul în care dispune de informații ce atestă faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra unui operator al instalației de stocare ar putea duce la nerespectarea condițiilor minime privind separarea și independența operatorului instalației de stocare stabilite la art.52 și a altor cerințe prevăzute la art.52¹;

d) la cererea motivată a Secretariatului Comunității Energetice.

(3) Operatorul instalației de stocare care a fost certificat în conformitate cu prezenta lege și care intenționează să pună în funcțiune o nouă instalație de stocare subterană a gazelor naturale este obligat să notifice despre acest fapt Agenția și să prezinte documentele necesare stabilite la art.52¹ alin.(1) în vederea inițierii unei noi proceduri de certificare.

(4) Agenția elaborează proiectul hotărârii cu privire la certificare în termen de cel mult 18 luni de la primirea notificării prevăzute la alin.(2) lit.a) și b), de la constatarea circumstanței stabilite la alin.(2) lit.c) sau de la primirea cererii motivate a Secretariatului Comunității Energetice. Agenția efectuează certificarea cu respectarea cerințelor de certificare și a procedurii stabilite la art.52¹.”

19. Articolul 53 se completează cu alineatele (5) și (6) cu următorul cuprins:

„(5) Operatorul instalației de stocare întreprinde toate măsurile necesare pentru a asigura funcționarea continuă a instalațiilor de stocare subterană a gazelor naturale pe care le exploatează. Încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană poate fi realizată numai în cazul în care nu sunt respectate cerințele tehnice și de siguranță sau în cazul în care Agenția constată, în urma unei evaluări și ținând cont de avizul Secretariatului Comunității Energetice, că încetarea funcționării acesteia nu diminuează securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice.

(6) În cazul în care, urmare a evaluării efectuate în conformitate cu alin.(5), Agenția constată că încetarea funcționării unei instalații de stocare este de natură să diminueze securitatea aprovizionării cu gaze naturale la nivel național sau la nivelul Comunității Energetice, iar încetarea funcționării unei instalații de stocare subterană nu este permisă, Agenția poate stabili măsuri compensatorii adecvate pentru a asigura continuitatea operării instalației de stocare respective.”

20. La articolul 54 alineatul (6), cuvintele „depozitul de stocare este folosit” se substituie cu cuvintele „instalația de stocare este folosită”.

21. Articolul 56 alineatul (4), cuvintele „depozitul de stocare pe care îl exploatează și pentru utilizarea acestui depozit” se substituie cu cuvintele „instalația de stocare pe care o exploatează și pentru utilizarea acestei instalații de stocare”.

22. Articolul 58:

la alineatul (1), cuvintele „depozitul de stocare existent” se substituie cu cuvintele „instalația de stocare existentă”;

la alineatul (5), cuvintele „unui nou depozit de stocare” se substituie cu cuvintele „unei noi instalații de stocare”.

23. La articolul 70 alineatul (6), după cuvântul „deconecteze” se introduce cuvântul „imediat”.

24. Articolul 72:

la alineatul (2) litera c), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, ale statelor membre ale Uniunii Europene”;

alineatul (3) se completează cu următorul enunț: „Operatorul sistemului de transport poate oferi capacitate fermă condiționată.”

25. Articolul 80:

la alineatul (4), cuvintele „societățile comerciale mici” se substituie cu cuvintele „întreprinderile mici”;

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) În cazul în care consumatorii finali schimbă furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 și încheie un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat sau rezoluționează contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul respectiv, pentru locul de consum/locurile de consum în cauză, aceștia sunt în drept să revină la furnizorul care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 la expirarea termenului de 12 luni de la data rezoluțiunii contractului de furnizare a gazelor naturale la preț reglementat.”

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Pentru locul/locurile de consum la care consumatorii finali au încheiat contract de furnizare a gazelor naturale cu un furnizor care furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 nu se permite încheierea a două sau mai multe contracte de furnizare a gazelor naturale.”

26. La articolul 85, alineatul (4) se completează cu următorul enunț: „Prețurile fiecărui furnizor se aplică nediscriminatoriu pe categorii de consumatori, pe tot teritoriul pe care licența este valabilă, rezultând diferențieri ale prețurilor la consumatorii finali doar ca urmare a aplicării unor tarife de distribuție diferite – în cazul consumatorilor casnici, iar în cazul consumatorilor noncasnici – inclusiv din volumele vândute și profilul de consum.”

27. Articolul 89:

la alineatul (1), cuvintele „societățile comerciale mici” se substituie cu cuvintele „întreprinderile mici”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) În limitele teritoriului autorizat prin licențele operatorilor de sistem, Agenția poate impune, în baza unor criterii prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii, prevăzute în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat în acest sens, unui sau mai multor furnizori obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale consumatorilor finali specificați la alin.(1).”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin.(2) nu este selectat furnizorul care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor care să furnizeze gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public, pentru o perioadă care nu depășește trei ani. Agenția este în drept să decidă atribuirea acestei funcții furnizorului de gaze naturale care îndeplinește cel puțin următoarele condiții:

a) operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova;

b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de furnizare de gaze naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui al unei proceduri de desemnare;

c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale.”

la alineatul (3), după cuvintele „se stabilesc în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale” se introduce textul „și, după caz, în hotărârea Agenției adoptată conform alin.(2)”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Agenția revocă, prin hotărâre, obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol în unul din următoarele cazuri:

a) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali refuză să îndeplinească obligația respectivă;

b) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali nu îndeplinește obligația respectivă, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;

c) furnizorului căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a furniza gaze naturale anumitor

categorii de consumatori finali i s-a suspendat sau i s-a retras licența de furnizare a gazelor naturale.”

28. Articolul 90:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Printr-o hotărâre adoptată în temeiul art.11, Agenția poate impune, în baza unor criterii prestabilite de eligibilitate și de selectare competitive, transparente și nediscriminatorii, prevăzute în Regulamentul privind impunerea obligațiilor de serviciu public, aprobat în acest sens, unui sau mai multor furnizori obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune. Prin hotărârea adoptată în acest sens, Agenția stabilește condiții și cerințe specifice privind îndeplinirea obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, inclusiv, dar fără a se limita la disponibilitatea surselor de furnizare a cantităților necesare de gaze naturale pentru a asigura îndeplinirea obligației de serviciu public respective. În eventualitatea survenirii circumstanțelor invocate la alin.(1) din prezentul articol, furnizorul de ultimă opțiune furnizează gaze naturale consumatorilor finali care și-au pierdut furnizorul în condiții reglementate și la prețurile reglementate aprobate de Agenție. Agenția este în drept să impună obligația de furnizare de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89.”

articolul se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) În cazul în care în rezultatul procedurii competitive prevăzute la alin.(2) nu este selectat furnizorul de ultimă opțiune, Agenția desemnează, prin hotărâre, un furnizor de ultimă opțiune pentru o perioadă care nu depășește trei ani. După examinarea circumstanțelor existente, Agenția este în drept să decidă impunerea obligației de serviciu public privind furnizarea de ultimă opțiune furnizorilor care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 sau unui alt furnizor de gaze naturale care îndeplinește cel puțin următoarele condiții:

- a) operează activ pe piața de gaze naturale din Republica Moldova;
- b) are una din cele mai mari cifre de afaceri cumulate de furnizare de gaze naturale din cadrul pieței de gaze naturale din Republica Moldova în ultimul an calendaristic anterior celui al unei proceduri de desemnare;
- c) este separat de orice alte activități care nu au legătură cu tradingul și furnizarea gazelor naturale;
- d) demonstrează, prin documente confirmative, disponibilitatea surselor pentru furnizarea cantităților necesare de gaze naturale.”

alineatul (8) va avea următorul cuprins:

„(8) Furnizorul de ultimă opțiune furnizează gazele naturale consumatorilor finali pentru o perioadă de cel mult 4 luni. Până la expirarea acestei perioade, consumatorii finali ai furnizorului de ultimă opțiune sunt obligați să încheie un contract de furnizare a gazelor naturale cu un alt furnizor, în condițiile stabilite de prezenta lege.

Consumatorii finali care au schimbat furnizorul ce furnizează gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 și au încheiat un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat sau au rezoluționat contractul de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul respectiv și care, la expirarea termenului prevăzut de prezentul alineat, nu au semnat un contract de furnizare a gazelor naturale la preț negociat cu un alt furnizor pot solicita prelungirea contractului de furnizare a gazelor naturale cu furnizorul de ultimă opțiune până la expirarea termenului stabilit la art.80 alin.(4¹).”

articolul se completează cu alineatele (8¹) și (13¹) cu următorul cuprins:

„(8¹) În cazul în care consumatorul final nu încheie în termenele stabilite la alin.(8) contract de furnizare a gazelor naturale cu un alt furnizor, operatorul de sistem este obligat să deconecteze, la cererea furnizorului de ultimă opțiune, instalațiile de gaze naturale ale consumatorului final în cauză după notificarea prealabilă a consumatorului final respectiv cu 15 zile înainte de deconectare.”

„(13¹) Agenția revocă, prin hotărâre, obligația de serviciu public stabilită în conformitate cu prezentul articol în unul dintre următoarele cazuri:

- a) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune refuză să îndeplinească obligația respectivă;
- b) furnizorul căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă

opțiune nu îndeplinește obligația respectivă, cu excepția situației în care neîndeplinirea obligației nu îi este imputabilă;

c) furnizorului căruia i-a fost impusă obligația de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune i s-a suspendat sau i s-a retras licența de furnizare a gazelor naturale.”

29. La articolul 92 alineatul (2), ultimul enunț va avea următorul cuprins: „Se interzice participanților la piața gazelor naturale să își exercite drepturile în vederea restrângerii concurenței și a lezării intereselor legitime ale consumatorului, precum și să întreprindă alte acțiuni ce au ca obiect ori pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței, în special prin încheierea de acorduri anticoncurențiale sau prin folosirea în mod abuziv a poziției dominante pe piața gazelor naturale.”

30. Articolul 93 se completează cu textul „, în condițiile stabilite de prezenta lege”.

31. Articolul 94:

la alineatul (1), cuvintele „și furnizorii” se substituie cu textul „, traderii și furnizorii”;

articolul se completează cu alineatele (4¹) și (4²) cu următorul cuprins:

„(4¹) Se interzice participanților la piața angro a gazelor naturale să efectueze tranzacții pe piață fără a se asigura de înregistrarea acestora în Registrul participanților la piața angro, prevăzut la art.94¹. În cazul în care Agenția constată că pe piața angro a gazelor naturale au fost efectuate tranzacții cu încălcarea principiului stabilit în prezentul alineat, aceasta aplică sancțiune financiară prevăzută la art.113 alin.(1) lit.d) și stabilește termen pentru înregistrare în Registrul participanților la piața angro.

(4²) În cazul în care participantul la piața angro a gazelor naturale nu se înregistrează în Registrul participanților la piața angro în termenul stabilit conform alin.(4¹), Agenția suspendă licența conform art.16 alin.(4) lit.g).”

alineatul (5) va avea următorul cuprins:

„(5) Participanții la piața angro a gazelor naturale, operatorii sistemelor de transport, entitatea de echilibrare, operatorii platformelor de tranzacționare sunt obligați să prezinte Agenției informații cu privire la tranzacțiile încheiate. Modul de raportare și periodicitatea raportării se stabilesc printr-o hotărâre a Agenției adoptată în acest sens. Participanții la piața angro a gazelor naturale, operatorii sistemelor de transport, entitatea de echilibrare, operatorii platformelor de tranzacționare sunt obligați să păstreze informațiile și documentele aferente tranzacțiilor încheiate, timp de cel puțin 5 ani.”

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Executarea de către operatorii sistemelor de transport, entitatea de echilibrare, operatorii platformelor de tranzacționare a obligației stabilite la alin.(5) din prezentul articol nu îi exonerează pe aceștia de îndeplinirea obligațiilor stabilite la art.97³.”

32. Legea se completează cu articolul 94² cu următorul cuprins:

„**Articolul 94².** Interzicerea acordurilor anticoncurențiale și a abuzului de poziție dominantă pe piața gazelor naturale

(1) Se interzic și sunt nule de drept orice înțelegeri pe piața gazelor naturale care au ca obiect sau efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței pe piața gazelor naturale, în special cele care:

a) stabilesc, direct sau indirect, prețurile de cumpărare sau de vânzare ori orice alte condiții de tranzacționare;

b) limitează sau controlează producerea, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;

c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;

d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la tranzacții echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

e) condiționează încheierea contractelor de acceptare de către cealaltă parte a unor obligații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

(2) Folosirea în mod abuziv de către una sau mai multe întreprinderi de gaze naturale a poziției dominante deținute pe piața gazelor naturale se interzice, fiind incompatibilă cu piața. Aceste practici abuzive pot consta, în special, în:

a) impunerea, direct sau indirect, a prețurilor de cumpărare sau de vânzare inechitabile sau a altor

condiții de tranzacționare inechitabile;

b) limitarea producerii, a comercializării sau a dezvoltării tehnice în prejudiciul consumatorilor;

c) aplicarea, în raporturile cu partenerii comerciali, a unor condiții inegale la tranzacții echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;

d) condiționarea încheierii contractelor de acceptarea de către cealaltă parte a unor obligații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.”

33. Articolul 95:

la alineatul (3), după cuvintele „prețuri negociate” se introduce textul „care reflectă costurile de achiziție, transport, distribuție și furnizare a gazelor naturale, inclusiv costurile aferente contractării serviciului de stocare a gazelor naturale, taxele și impozitele percepute”;

articolul se completează cu alineatul (3¹) cu următorul cuprins:

„(3¹) Furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, în calitate de utilizatori de sistem, încheie contracte pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale cu operatorul sistemului de transport și/sau contracte pentru prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale cu operatorul sistemului de distribuție, în conformitate cu prezenta lege. La cererea Agenției, furnizorii prezintă informația cu privire la sursa de gaze naturale pentru a acoperi cererea prognozată de gaze naturale a consumatorilor finali. Informațiile prezentate vor cuprinde inclusiv contractele încheiate de vânzare-cumpărare a gazelor naturale sau documentele ce confirmă înregistrarea la o bursă/platformă de tranzacționare a gazelor naturale din Uniunea Europeană sau Comunitatea Energetică.”

34. La articolul 97⁵, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

„(3) Agenția elaborează și aprobă Regulamentul cu privire la examinarea denunțurilor.”

35. La articolul 97⁸, alineatul (9) va avea următorul cuprins:

„(9) Cerințele ce țin de protecția datelor la colectarea și prelucrarea informațiilor în contextul exercitării funcției de monitorizare a pieței gazelor naturale se vor regăsi în Regulamentul cu privire la monitorizarea pieței, elaborat și aprobat de către Agenție.”

36. Articolul 98:

alineatul (2):

la litera d), textul „pentru furnizarea de ultimă opțiune,” se exclude;

alineatul se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) prețurile reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, care țin cont de necesitatea furnizorului de ultimă opțiune să procure cantități suplimentare de gaze naturale pe parcursul unor perioade scurte de timp la prețuri mai mari decât prețurile de procurare a gazelor naturale conform contractelor bilaterale;”

articolul se completează cu alineatul (4¹) cu următorul cuprins:

„(4¹) Agenția poate aproba o reducere de până la 100% la tarifele pentru serviciul de transport al gazelor naturale bazate pe capacitate în punctele de intrare din instalațiile de stocare și în punctele de ieșire către acestea, cu excepția cazului și în măsura în care aceste instalații, care sunt conectate la mai multe rețele de transport al gazelor naturale, sunt utilizate pentru a concura cu unul sau mai multe puncte de interconectare.”

37. Articolul 99:

alineatul (3) litera a):

la liniuța a noua, textul „de transport,” se exclude;

după liniuța a noua se introduce o liniuță nouă cu următorul cuprins:

„– nivelului rentabilității pentru activitatea reglementată de transport, ținând cont de specificul modelului de separare a operatorului sistemului de transport implementat;”

alineatul (6) se completează cu următorul enunț: „Tarifele pentru serviciile de transport vor reflecta și costurile serviciilor prestate de entitatea responsabilă cu deținerea în proprietate și/sau gestionarea unor părți din rețeaua de transport al gazelor naturale.”

38. Articolul 100:

se completează cu alineatul (4²) cu următorul cuprins:

„(4²) În cazul în care, în pofida ajustărilor prețurilor reglementate pentru furnizarea gazelor naturale aprobate de către Agenție în conformitate cu prevederile prezentei legi, furnizorii de gaze naturale care furnizează gaze naturale anumitor categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 înregistrează devieri tarifare mai mari de 5% din costurile de furnizare a gazelor naturale stabilite în prețurile reglementate, Agenția confirmă aceste devieri tarifare și le recuperează de la toți furnizorii care desfășoară activitate pe piața gazelor naturale cu amănuntul, în conformitate cu cota lor pe piața corespunzătoare din perioada anterioară înregistrării devierilor tarifare, printr-o hotărâre adoptată în acest scop.”

alineatul (5) se completează cu următorul enunț: „Agenția plasează pe pagina sa web oficială valoarea și structura prețurilor și ale tarifelor reglementate aprobate.”

39. La articolul 103:

alineatul (4) se completează cu litera d¹) cu următorul cuprins:

„d¹) principiile ce urmează a fi respectate la evaluarea națională a riscurilor care afectează securitatea aprovizionării cu gaze naturale;”

alineatul (7) va avea următorul cuprins:

„(7) Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și se revizuieste la necesitate sau la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice.”

40. Articolul 104:

la alineatul (2) litera f), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, cu statele membre ale Uniunii Europene”;

la alineatul (3) litera n), cuvintele „și prin interconexiuni” se substituie cu textul „, și prin asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni”;

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Planul de acțiuni se revizuieste o dată la 4 ani sau, în caz de necesitate ori la solicitarea Secretariatului Comunității Energetice, mai devreme. Planul de acțiuni se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”

articolul se completează cu alineatul (6) cu următorul cuprins:

„(6) Guvernul poate să delege autorităților publice, întreprinderilor de gaze naturale și altor entități sarcini prevăzute în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale. Sarcinile delegate se execută sub supravegherea organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei și se precizează în Planul de acțiuni pentru situații excepționale în sectorul gazelor naturale.”

41. Articolul 105:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

„(1) Existența unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale se semnalează de operatorul sistemului de transport și se constată de Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova în modul stabilit în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale.”

la alineatul (2), cuvintele „constată existența unei situații excepționale în sectorul gazelor naturale” se substituie cu cuvintele „identifică semnalele unei potențiale situații excepționale în sectorul gazelor naturale”;

la alineatul (10), sintagma „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării Comunității Energetice” se substituie cu sintagma „Grupului de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice”.

42. La articolul 107 alineatul (1) litera f), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „, cu statele membre ale Uniunii Europene”.

43. La articolul 108 alineatul (2), partea introductivă va avea următorul cuprins:

„Colaborarea prevăzută la alin.(1) se referă la situațiile care cauzează sau care pot cauza perturbări grave în aprovizionarea cu gaze naturale a Republicii Moldova, a unei alte țări parte a Comunității Energetice, a unui stat membru al Uniunii Europene. Colaborarea bilaterală și cea regională vizează în special:”.

44. Articolul 108¹:

În denumirea articolului, cuvintele „stocurilor de gaze naturale necesare pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale” se substituie cu cuvintele „stocurilor de securitate”;

la alineatul (1), cuvintele „stocuri de gaze naturale” se substituie cu cuvintele „stocuri de securitate”, iar textul „Stocurile de gaze naturale pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale (în continuare – *stocuri de securitate*)” se substituie cu cuvintele „Stocurile de securitate”;

la alineatul (2), textul „31 martie” se substituie cu textul „30 aprilie”;

alineatele (5) și (8) vor avea următorul cuprins:

„(5) Agenția stabilește metoda de determinare a mărimii contribuțiilor financiare ce urmează a fi achitate de furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, ținând cont de necesitatea acoperii costurilor stocurilor de securitate suportate de către entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate pe parcursul perioadei de 12 luni anterioare, de asemenea stabilește periodicitatea achitării acestora. Contribuțiile financiare se determină proporțional cotelor deținute de aceștia pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și se aprobă prin hotărârea Agenției, care se ajustează la necesitate. Modul și termenele de achitare a contribuțiilor financiare se stabilesc în hotărârea adoptată de Agenție conform prezentului alineat. Hotărârile Agenției cu privire la contribuțiile financiare se adoptă în regim de urgență, în conformitate cu art.9 alin.(7).”

„(8) Gazele naturale care fac obiectul stocurilor de securitate se utilizează, total sau parțial, în baza deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale sau în cazul declarării stării de urgență de către Parlament în conformitate cu art.12 din [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război.”

articolul se completează cu alineatul (12) cu următorul cuprins:

„(12) Entitatea pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate este obligată să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu crearea și menținerea stocurilor de securitate și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea, la cererea acestora, a documentelor aferente. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include:

- a) cantitatea gazelor naturale procurate;
- b) prețul de achiziție;
- c) date despre vânzător;
- d) acordurile aferente privind transportul și stocarea gazelor naturale;
- e) alte date relevante.”

45. Legea se completează cu articolele 108²–108⁴ cu următorul cuprins:

„Articolul 108². Obligația de stocare a gazelor naturale

(1) În vederea atenuării majorărilor bruște ale prețurilor pentru gazele naturale și a asigurării funcționării sigure și fiabile a pieței gazelor naturale, în spiritul solidarității cu țările părți ale Comunității Energetice și cu statele membre ale Uniunii Europene, Guvernul impune, prin hotărâre, unui furnizor de gaze naturale sau unui trader, care dispun de experiență în efectuarea tranzacțiilor cu gaze naturale și stocarea acestora (în continuare – *titularul obligației de stocare*), obligația privind stocarea unei anumite cantități de gaze naturale în instalațiile de stocare din țări părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene (în continuare – *obligația de stocare*). Obligația de stocare poate fi impusă inclusiv entității pentru crearea și menținerea stocurilor de securitate, care ține evidență separată a stocurilor respective. Obligația de stocare prevăzută la acest articol reprezintă o obligație impusă în interesul economic general.

(2) Cantitatea de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare se stabilește anual de către Guvern până la 30 aprilie, în baza propunerii organului central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, conform calculelor efectuate de Agenție, reieșind din cantitatea totală de gaze naturale ce necesită a fi constituită în calitate de stocuri în instalațiile de stocare în conformitate cu art.4 alin.(2¹), din care se deduce cantitatea de gaze naturale stocată în calitate de stocuri de securitate în condițiile stabilite la art.108¹, precum și ținând cont de principiul stabilit la alin.(3) din prezentul articol. Titularul obligației de stocare asigură crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de

stocare până la 1 octombrie, cu posibilitatea utilizării începând cu 1 noiembrie.

(3) În cazul în care capacitatea de transport a interconexiunilor existente sau alte limitări de ordin tehnic nu permit utilizarea integrală, în perioada 1 noiembrie–31 martie, a stocurilor de gaze naturale ce urmează a fi create în cadrul obligației de stocare, se asigură doar stocarea acelor cantități de gaze naturale care pot fi utilizate din punct de vedere tehnic.

La realizarea obligației de stocare, inclusiv la alegerea instalațiilor de stocare care urmează a fi utilizate pentru crearea stocurilor de gaze naturale, titularul obligației de stocare ține cont de limitările de ordin tehnic care pot afecta livrarea gazelor naturale stocate, inclusiv de capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică a interconexiunilor cu țara pe al cărei teritoriu sunt amplasate instalațiile de stocare respective, precum și de capacitățile de extracție, raportate la consumul zilnic mediu pentru perioada 1 noiembrie-31 martie din ultimii 5 ani calendaristici.

(4) În cazul în care Guvernul decide crearea de stocuri de combustibil alternativ de către anumiți participanți la piața gazelor naturale sau de către anumite autorități publice, care pot fi utilizate pentru a înlocui consumul de gaze naturale, obligația de stocare poate fi redusă proporțional cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili alternativi decât gazele naturale.

Reducerea obligației de stocare se aplică în măsura în care obligația respectivă nu poate fi executată din motive ce țin de existența unor limitări de ordin tehnic sau din motive ce țin de existența unor riscuri majore în ceea ce privește asigurarea continuității livrării gazelor naturale prin interconexiuni în cantitățile necesare sau la parametrii de calitate stabiliți.

(5) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice despre existența circumstanțelor prevăzute de prezentul articol și despre intenția de a reduce cantitatea de gaze naturale, care face obiectul obligației de stocare, prin înlocuirea acesteia cu obligația echivalentă de a stoca alți combustibili decât gazele naturale.

Articolul 108³. Realizarea obligației de stocare a gazelor naturale

(1) Titularul obligației de stocare achiziționează gazele naturale destinate executării obligației de stocare prin procedură competitivă de achiziție sau cu respectarea regulilor utilizate pe piețele de gaze naturale, pe platformele de tranzacționare pe care se achiziționează gazele naturale. În mod excepțional, titularul obligației de stocare poate achiziționa gaze naturale prin intermediul unor contracte negociate direct, cu condiția să demonstreze Agenției că prețul de achiziție în baza unor contracte negociate direct este competitiv în raport cu cel în baza procedurii competitive de achiziție.

(2) În vederea executării obligației prevăzute de prezentul articol, titularul obligației de stocare întreprinde acțiunile necesare pentru a rezerva capacitatea în instalațiile de stocare și capacitatea de transport la punctele de interconectare transfrontaliere, precum și încheie acorduri relevante cu operatorii sistemelor de transport, operatorii instalațiilor de stocare și/sau cu alți participanți la piața gazelor naturale din țările părți ale Comunității Energetice și/sau din statele membre ale Uniunii Europene în care există astfel de instalații de stocare.

(3) Titularul obligației de stocare este obligat să țină evidența separată a tranzacțiilor încheiate în legătură cu executarea obligației de stocare și să informeze Guvernul și Agenția în legătură cu fiecare tranzacție încheiată, cu prezentarea, la cererea acestora, a documentelor aferente. Informațiile privind tranzacțiile încheiate vor include:

- a) cantitatea gazelor naturale procurate;
- b) prețul de achiziție;
- c) date despre vânzător;
- d) acordurile aferente privind transportul și stocarea gazelor naturale;
- e) alte date relevante.

(4) Costurile aferente creării și menținerii stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare includ costul gazelor naturale, costul contractării serviciului de stocare, costurile aferente eliberării și transportării stocurilor respective, precum și alte costuri ale titularului obligației de stocare pentru crearea și menținerea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare. Pentru realizarea obligației stabilite în prezentul articol, titularul obligației de stocare poate utiliza resurse proprii

sau poate beneficia de împrumuturi externe contractate direct de către acesta – surse financiare recreditate din contul împrumuturilor de stat externe contractate de Guvern în numele Republicii Moldova, și/sau de resurse financiare alocate din bugetul de stat, cu recuperarea acestora după punerea în circulație a gazelor naturale în conformitate cu alin.(5)–(12). Pentru realizarea obligației de stocare, titularul obligației de stocare poate beneficia de granturi ori de alte surse nerambursabile, care nu se iau în considerare la stabilirea de către Agenție a prețului reglementat prevăzut la alin.(7).

(5) Gazele naturale stocate în contextul executării obligației de stocare pot fi puse în circulație pe piața gazelor naturale de către titularul obligației de stocare în perioada 1 noiembrie–31 martie. Cantitatea exactă de gaze naturale care poate fi vândută lunar în perioada respectivă corespunde cu cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare disponibilă în prima zi a fiecărei luni, împărțită la numărul de luni rămase până la data de 1 aprilie.

(6) Cel târziu până la data de 10 octombrie a fiecărui an, titularul obligației de stocare expediază tuturor furnizorilor de pe piața cu amănuntul un contract-cadru elaborat după modelul EFET (The European Federation of Energy Traders – Federația Europeană a Furnizorilor de Energie). Furnizorii de gaze naturale în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89 semnează contractele-cadru respective până la 20 octombrie. Cantitățile exacte care urmează a fi vândute către fiecare furnizor de pe piața cu amănuntul se comunică ulterior de către titularul obligației de stocare, conform alin.(8) din prezentul articol.

(7) Titularul obligației de stocare prezintă Agenției, până la data de 1 octombrie a fiecărui an, cererea privind aprobarea prețului reglementat la care urmează a fi vândute gazele naturale care fac obiectul obligației de stocare (în continuare – *prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale*) și calculul motivat și documentat al costurilor aferente specificate la alin.(4). Până la 20 octombrie, Agenția aprobă prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cota de piață care revine fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul. Hotărârile Agenției prevăzute de prezentul alineat se aprobă în regim de urgență, în conformitate cu art.9 alin.(7).

(8) În termen de o zi lucrătoare de la aprobarea de către Agenție a hotărârilor prevăzute la alin.(7) și, ulterior, până la data de 15 a lunii noiembrie și decembrie, titularul obligației de stocare expediază în adresa fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul oferta în care indică prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale și cantitățile de gaze naturale propuse pentru achiziționare, distribuite după cum urmează: cantități lunare – pentru perioada noiembrie-decembrie, și o cantitate trimestrială – pentru perioada ianuarie-martie. La determinarea cantităților ce urmează a fi vândute fiecărui furnizor de pe piața cu amănuntul, titularul obligației de stocare ține cont de cota de piață pe care o deține furnizorul respectiv pe piața gazelor naturale, stabilită de Agenție în conformitate cu alin.(7).

(9) În cazul în care decid să achiziționeze gaze naturale până la data de 25 a lunii octombrie, noiembrie și decembrie, furnizorii de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale îl notifică pe titularul obligației de stocare cu privire la intenția de a achiziționa gaze naturale în perioada următoare și încheie, după caz, contracte individuale la contractele-cadru semnate conform alin.(6).

(10) În cazul în care unul sau mai mulți furnizori de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale nu expediază în adresa titularului obligației de stocare notificarea menționată la alin.(9) sau dacă indică în notificarea expediată o cantitate de gaze naturale mai mică decât cea propusă în ofertă în conformitate cu principiul stabilit la alin.(5), titularul obligației de stocare include cantitatea rămasă disponibilă în ofertele expediate furnizorilor de pe piața cu amănuntul pentru perioadele următoare, calculată proporțional cotelor de piață și volumelor menționate în notificările expediate conform alin.(9).

(11) În cazul în care, la situația de după 25 decembrie, în urma notificărilor depuse de furnizorii de pe piața cu amănuntul, rămân cantități de gaze naturale disponibile, titularul obligației de stocare poate să le vândă prioritar pe piața de gaze naturale din Republica Moldova sau pe alte piețe de gaze naturale la care are acces, în condiții transparente și nediscriminatorii și la un preț nu mai mic decât prețul reglementat al stocurilor de gaze naturale, aprobat de Agenție conform alin.(7).

(12) Cantitatea de gaze naturale stocată în contextul executării obligației de stocare rămasă disponibilă la 1 aprilie urmează a fi menținută în contul stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare pentru următoarea perioadă calendaristică. Cantitatea de gaze naturale rămasă

disponibilă la expirarea perioadei prevăzute la art.114 alin.(18¹) se pune în circulație în condițiile stabilite de Guvern, iar titularul obligației de stocare poate primi compensație financiară conform alin.(15).

(13) Profitul suplimentar celui reglementat, obținut de titularul obligației de stocare din vânzarea gazelor naturale conform alin.(11), se raportează către Agenție și se utilizează pentru crearea stocurilor de gaze naturale care fac obiectul obligației de stocare în următoarea perioadă calendaristică, pentru reducerea cheltuielilor legate de stocare sau pentru reducerea unei eventuale compensații financiare aplicate conform alin.(15).

(14) În cazul constatării situației de alertă sau de urgență în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale ori în cazul declarării de către Parlament a stării de urgență în conformitate cu art.12 din [Legea nr.212/2004](#) privind regimul stării de urgență, de asediu și de război, titularul obligației de stocare pune, conform deciziei Comisiei pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova, în circulație pe piața gazelor naturale pe parcursul anului, parțial sau total, cantitatea disponibilă de gaze naturale care face obiectul obligației de stocare.

(15) Titularul obligației de stocare căruia i-a fost impusă obligația de stocare poate primi stimulente sau compensații financiare pentru deficitul de venituri sau pentru costurile suportate de acesta ca urmare a respectării obligației de stocare în cazul în care deficitul sau costurile respective nu pot fi acoperite prin veniturile obținute din activitatea desfășurată în legătură cu executarea obligației de stocare. Stimulentele sau compensațiile financiare se stabilesc în conformitate cu mecanismul prevăzut prin hotărâre de Guvern, în baza calculelor Agenției. În cazul în care stimulentele sau compensația financiară este finanțată printr-o plată inclusă în tariful pentru serviciul de transport sau în facturile emise de operatorii sistemelor de transport pentru prestarea serviciului de transport al gazelor naturale, plata respectivă nu se aplică punctelor de interconectare transfrontaliere.

Articolul 108⁴. Mecanismul de partajare a eforturilor pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor

(1) La decizia Guvernului, obligația de stocare prevăzută la art.108² poate fi înlocuită, integral sau parțial, prin intermediul unui mecanism de partajare a eforturilor cu una sau mai multe țări părți ale Comunității Energetice, state membre ale Uniunii Europene care dispun de instalații de stocare a gazelor naturale (în continuare – *mecanism de partajare*), stabilit printr-un tratat interstatal sau interinstituțional încheiat în acest sens.

(2) La elaborarea mecanismului de partajare, Guvernul ține cont de informațiile relevante ale celei mai recente evaluări a riscurilor efectuate în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, precum și de următoarele:

a) costul sprijinului financiar pentru îndeplinirea obiectivului de creare a stocurilor de gaze naturale stabilit pentru țara parte a Comunității Energetice, statul membru al Uniunii Europene pe teritoriul căreia/căruia sunt amplasate instalațiile de stocare, excluzând alte costuri legate de îndeplinirea oricăror obligații ce țin de crearea stocurilor în scopuri strategice;

b) volumele de gaze naturale necesare pentru a satisface cererea consumatorilor protejați, în cazurile stabilite la art.103 alin.(4) lit.b);

c) limitările de ordin tehnic, inclusiv capacitatea de stocare disponibilă a instalațiilor de stocare, capacitatea tehnică transfrontalieră de transport și capacitățile de extracție.

(3) Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei notifică Secretariatul Comunității Energetice și Grupul de coordonare privind securitatea aprovizionării cu gaze naturale din cadrul Comunității Energetice cu privire la mecanismul de partajare ce urmează a fi implementat.”

46. Articolul 109 se completează cu alineatul (2¹) cu următorul cuprins:

„(2¹) Agenția examinează neînțelegerile dintre operatorul de sistem independent și proprietarul/propietarii rețelelor de transport al gazelor naturale, precum și dintre operatorul de sistem independent și entitatea desemnată conform art.7 alin.(1) lit.f¹), și emite decizii obligatorii. Deciziile Agenției sunt executorii din momentul emiterii și produc efecte juridice obligatorii până la o eventuală hotărâre judecătorească irevocabilă contrară, emisă ca urmare a exercitării unei căi de atac.”

47. La articolul 112 alineatul (3), cuvintele „este în drept să aplice” se substituie cu cuvântul „aplică”.

48. La articolul 113:

alineatul (1):

partea introductivă și litera d) vor avea următorul cuprins:

„Agenția aplică, prin hotărâre, sancțiuni în mărime de cel puțin 1% din cifra de afaceri anuală a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 100000 de lei, de cel puțin 1% din cifra de afaceri a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin:”;

„d) efectuarea tranzacției/tranzacțiilor pe piața angro a gazelor naturale fără a fi înregistrat în Registrul participanților la piața angro sau nerespectarea obligației de a notifica Agenția despre orice modificare a informațiilor prezentate anterior în cererea de înregistrare;”

alineatul se completează cu litera f) cu următorul cuprins:

„f) neîndeplinirea, îndeplinirea cu întârziere sau îndeplinirea defectuoasă de către întreprinderile de gaze naturale a obligațiilor stabilite la art.108²–108³.”

alineatul (2):

În partea introductivă, textul „a titularilor de licențe, a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor manifestată prin” se substituie cu textul „a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 500000 de lei, de cel puțin 5% din cifra de afaceri a titularilor de autorizații pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin”;

alineatul se completează cu litera g) cu următorul cuprins:

„g) neexecutarea de către titularul de licență a obligațiilor de serviciu public impuse în conformitate cu prevederile art.11, art.89 și art.90 sau refuzul de a-și onora obligațiile de serviciu public.”

alineatul (3):

În partea introductivă, cuvintele „a titularilor de licențe pentru” se substituie cu textul „a titularilor de licențe, dar nu mai puțin de 1000000 de lei pentru încălcarea obligațiilor, manifestată prin”;

la litera b), cuvintele „în raport cu întreprinderea de gaze naturale integrată pe verticală” se exclud.

49. Articolul 113¹:

la alineatele (1) și (2), în partea introductivă, textul „stabilite la art.97¹–97⁴” se substituie cu textul „stabilite la art.97¹–97⁵”;

articolul se completează cu alineatul (5) cu următorul cuprins:

„(5) Aplicarea de sancțiuni în conformitate cu prezentul articol nu exclude posibilitatea aplicării de către Consiliul Concurenței a sancțiunilor și a măsurilor de remediere pentru aceleași acțiuni sau pentru acțiuni similare care constituie încălcare a legislației în domeniul concurenței.”

50. Articolul 113²:

la alineatul (1), în partea introductivă, după cuvintele „a întreprinderilor de gaze naturale” se introduce textul „, dar nu mai puțin de 500000 de lei,”;

la alineatul (2), în partea introductivă, după cuvintele „a întreprinderilor de gaze naturale” se introduce textul „, dar nu mai puțin de 800000 de lei,”;

la alineatul (3), în partea introductivă, după cuvintele „a întreprinderilor de gaze naturale” se introduce textul „, dar nu mai puțin de 1000000 de lei”.

51. La articolul 114:

alineatul (4) va avea următorul cuprins:

„(4) Prin derogare de la art.89 alin.(1):

a) până la 1 ianuarie 2025, întreprinderile mari care nu intră sub incidența [Legii nr.179/2016](#) cu privire la întreprinderile mici și mijlocii sunt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a gazelor naturale, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89;

b) până la 1 ianuarie 2027, întreprinderile mijlocii în sensul celor definite în [Legea nr.179/2016](#) cu privire la întreprinderile mici și mijlocii sunt în drept să solicite semnarea contractelor de furnizare a gazelor naturale, în condiții reglementate, cu furnizorii care asigură furnizarea gazelor naturale unor anumite categorii de consumatori finali în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.89.”

articolul se completează cu alineatele (16¹) și (18¹) cu următorul cuprins:

„(16¹) Propunerile de dezvoltare a capacității bidirecționale, inclusiv propunerile argumentate privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, precum și cererile de derogare prevăzute la art.42¹ se prezintă de către operatorul sistemului de transport cel târziu la 1 februarie 2025 și doar pentru interconexiunile existente la 1 noiembrie 2021, iar pentru interconexiunile noi – după finalizarea studiului de fezabilitate, însă înainte de începerea etapei de proiectare tehnică detaliată a infrastructurii respective.”

„(18¹) Prevederile art.4 alin.(2¹), ale art.99¹ alin.(10) și ale art.108² și 108³ se aplică până la 1 aprilie 2025.”

52. Legea se completează cu o anexă cu următorul cuprins:

„Anexă

Examinarea propunerilor privind capacitățile bidirecționale la interconexiuni, a cererilor de derogare

1. Pentru a dezvolta sau pentru a majora capacitatea bidirecțională pe o interconexiune ori pentru a obține sau a prelungi o derogare de la obligația respectivă, operatorul sistemului de transport prezintă Agenției, care este autoritatea competentă pentru punerea în aplicare a prevederilor prezentei anexe și ale art.42¹, după consultarea tuturor operatorilor de transport potențial vizați:

a) propunerea/propunerile comune de dezvoltare a unei capacități fizice permanente pentru transportul gazelor naturale în ambele direcții pe interconexiune pentru a asigura o capacitate bidirecțională permanentă în ceea ce privește direcția inversată a fluxului (în continuare – *propunere de dezvoltare a capacității bidirecționale*); sau

b) cererea/cererea comună de derogare de la obligația de a asigura o capacitate bidirecțională/o cerere de prelungire a derogării de la obligația de a asigura o capacitate bidirecțională (în continuare – *cerere de derogare*).

2. Operatorul sistemului de transport colaborează cu operatorul sistemului de transport adiacent în vederea prezentării unei propuneri comune de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a unei cereri comune de derogare.

3. Propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, efectuată în conformitate cu metodologiile relevante stabilite în cadrul Comunității Energetice și să se bazeze pe următoarele elemente:

a) o evaluare a cererii pe piața gazelor naturale;

b) previziunile privind cererea și oferta;

c) impactul economic posibil asupra infrastructurii existente;

d) un studiu de fezabilitate;

e) costurile capacității bidirecționale, incluzând consolidarea necesară a sistemului de transport;

f) beneficiile pentru siguranța furnizării de gaze naturale, luând în considerare posibila contribuție a capacității bidirecționale la îndeplinirea standardelor privind infrastructura prevăzute la art.103 alin.(4).

4. La prezentarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, operatorii sistemelor de transport pot prezenta o propunere argumentată privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție.

5. La recepționarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale sau a cererii de derogare, Agenția, în coordonare cu autoritatea de reglementare implicată, consultă, fără întârziere, cu privire la propunerea sau cererea respectivă, autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din țările părți ale Comunității Energetice și din statele membre ale Uniunii Europene care, în conformitate cu rezultatele evaluării naționale a riscurilor, realizată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, ar putea beneficia de pe urma capacității bidirecționale, precum și Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice. Părțile consultate sunt în drept să emită o opinie cu privire la propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cu privire la cererea de derogare în cauză în termen de cel mult 4 luni de la primirea solicitării.

6. La recepționarea propunerii de dezvoltare a capacității bidirecționale, care este însoțită de propunerea privind alocarea transfrontalieră a costurilor de investiție, Agenția cooperează cu autoritatea de reglementare implicată și, după consultarea dezvoltatorilor proiectului ce vizează dezvoltarea capacității bidirecționale în cauză, adoptă, în termen de cel mult 6 luni, decizii coordonate cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor de investiții, care vor fi suportate de către fiecare operator al sistemului de transport implicat în proiectul de dezvoltare a capacității bidirecționale, cu respectarea prevederilor art.42¹ alin. (2)–(5). În cazul în care Agenția și autoritatea de reglementare implicată nu ajung la un consens în termenul respectiv, Agenția informează, fără întârziere, despre acest fapt organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei, Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice.

7. Agenția cooperează cu autoritatea competentă responsabilă pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni din cealaltă parte implicată (în continuare – *autoritatea competentă implicată*) și adoptă o decizie coordonată în ceea ce privește propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare, în baza rezultatelor evaluării naționale a riscurilor, realizată conform Regulamentului privind situațiile excepționale în sectorul gazelor naturale, a informațiilor specificate la pct.3 și a opiniilor prezentate conform pct.5, precum și ținând cont de securitatea aprovizionării cu gaze naturale și de contribuția capacității bidirecționale la funcționarea pieței gazelor naturale. Decizia coordonată se adoptă în termen de cel mult două luni de la expirarea termenului stabilit la pct.5, cu excepția cazului în care opiniile părților consultate au fost recepționate până la termenul indicat sau după expirarea termenului de 6 luni pentru adoptarea unei decizii coordonate de către autoritățile de reglementare implicate, stabilit la punctul 6.

8. Prin decizia coordonată prevăzută la pct.7, Agenția și autoritatea competentă implicată:

a) acceptă propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale. Decizia respectivă trebuie să includă o analiză cost-beneficiu, un calendar de implementare, precum și modalitățile de utilizare ulterioară a capacității respective și trebuie să fie însoțită de decizia coordonată cu privire la alocarea transfrontalieră a costurilor, adoptată de autoritățile de reglementare în conformitate cu pct.6;

b) acordă o derogare sau prelungește derogarea temporară pentru o perioadă de maximum 4 ani dacă analiza cost-beneficiu inclusă în decizie demonstrează că capacitatea pe direcția inversată a fluxului nu ar duce la îmbunătățirea securității aprovizionării cu gaze naturale a niciuneia dintre părțile implicate sau dacă respectivele costuri de investiție ar depăși cu mult potențialele beneficii pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale; sau

c) solicită operatorilor sistemelor de transport să modifice și să prezinte repetat, în termen de cel mult 4 luni, propunerea de dezvoltare a capacității bidirecționale sau cererea de derogare.

9. După consultarea autorităților competente implicate, Agenția notifică autoritatea de reglementare implicată, autoritățile competente responsabile pentru securitatea aprovizionării cu gaze naturale și autoritățile de reglementare care au prezentat o opinie în conformitate cu prevederile pct.5, precum și Secretariatul Comunității Energetice și Comitetul de reglementare al Comunității Energetice, despre decizia coordonată prevăzută la pct.7, precum și despre opiniile primite în urma consultărilor efectuate conform pct.5.

10. Autoritățile competente responsabile pentru punerea în aplicare a prevederilor ce țin de asigurarea capacităților bidirecționale la interconexiuni conform pct.9 sunt în drept să prezinte obiecții la decizia coordonată respectivă în termen de cel mult două luni de la primirea notificării. Obiecțiile în cauză se transmit autorităților care au adoptat decizia coordonată conform pct.7, Secretariatului Comunității Energetice și Comitetului de reglementare al Comunității Energetice. Obiecțiile prezentate se limitează la fapte și la rezultatele evaluării efectuate în legătură cu decizia respectivă, în special în ceea ce privește alocarea transfrontalieră a costurilor care nu a fost obiectul consultării efectuate în conformitate cu pct.5.

11. Comitetul de Reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice emit opinii cu privire la decizia coordonată, pe care le expediază inclusiv la adresa Agenției, în termenele și conform cerințelor stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice. În termen de cel mult 4 săptămâni de la recepționarea opiniei Secretariatului Comunității Energetice, Agenția, în coordonare cu autoritatea competentă implicată, modifică decizia coordonată, luând în considerare, în cea mai mare

măsură, avizul Secretariatului Comunității Energetice.

12. În cazul în care Agenția și autoritatea competentă implicată nu au fost în măsură să adopte o decizie coordonată în termenul stabilit la pct.7 sau în cazul în care autoritățile de reglementare implicate nu au putut ajunge la un acord privind alocarea costurilor de investiție în termenul stabilit la pct.6, Agenția informează despre acest fapt Comitetul de reglementare al Comunității Energetice și Secretariatul Comunității Energetice, cel târziu în ziua expirării termenului respectiv, pentru a emite o opinie în termenele și condițiile stabilite în cadrul Tratatului Comunității Energetice.

13. Agenția este obligată să păstreze confidențialitatea informațiilor care constituie secret comercial.”

53. În cuprinsul legii:

cuvintele „depozit de stocare”, la orice formă gramaticală, se substituie cu cuvintele „instalație de stocare” la forma gramaticală corespunzătoare;

la articolul 7 alineatul (3) litera h), la articolul 8 alineatul (1) litera q), la articolul 39 alineatul (3), la articolul 93, la articolul 97⁷ alineatul (1) și la articolul 108 alineatul (1), după cuvintele „părți ale Comunității Energetice” se introduce textul „din statele membre ale Uniunii Europene,”.

Art.II. – La articolul 10 alineatul (6) din [Legea nr.174/2017](#) cu privire la energetică (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2023, nr.480–482, art.849), cu modificările ulterioare, litera a) va avea următorul cuprins:

„a) care are antecedente penale;”.

Art.III. – La articolul 16 alineatul (2) din [Legea nr.260/2017](#) privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi a Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2018, nr.1–6, art.18), cu modificările ulterioare, litera c) va avea următorul cuprins:

„c) are antecedente penale;”

Art.IV. – (1) Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

(2) Contractele încheiate în legătură cu implementarea modelului de operator de sistem independent până la intrarea în vigoare a prezentei legi rămân valabile până la expirarea acestora.

Art.V. – (1) În termen de cel mult două luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, titularii de licență pentru activitățile de trading de gaze naturale și pentru furnizarea gazelor naturale urmează să prezinte Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică documentele confirmative privind îndeplinirea tuturor condițiilor de licențiere stabilite la art.14 alin.(2¹) și alin.(3), precum și să înștiințeze Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică despre acționarii/asociații și persoanele care exercită controlul în cadrul societății comerciale și să prezinte informațiile relevante în scopul verificării îndeplinirii condițiilor de licențiere prevăzute la art.14 alin.(4¹).

În cazul în care titularii de licență pentru activitățile de trading de gaze naturale și/sau pentru furnizarea gazelor naturale nu se conformează cerințelor prevăzute la art.14 alin.(2¹), alin (3) și alin.(4¹) în termenele stabilite în prezenta lege, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va suspenda licența acestora până la îndeplinirea acestor cerințe.

(2) Obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90 ce au fost impuse de Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică furnizorilor de gaze naturale până la intrarea în vigoare a prezentei legi rămân valabile până la expirarea acestora, cu excepția cazurilor în care Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică revocă prin hotărâre obligațiile respective de serviciu public în conformitate cu prevederile art.89 alin.(3¹) și ale art.90 alin.(13¹). În cazul apariției necesității de a impune obligațiile de serviciu public stabilite la art.89 și 90 în perioada de elaborare a Regulamentului privind impunerea obligațiilor de serviciu public, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică aplică prevederile art.89 alin.(2¹) și ale art.90 alin.(2¹).

(3) În termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Agenția Națională pentru

Reglementare în Energetică va aproba Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea de ultimă opțiune în contextul obligației de serviciu public stabilite la art.90. Până la aprobarea metodologiei, în cazul în care va fi necesară prestarea serviciului public de furnizare de ultimă opțiune, la aprobarea prețului reglementat pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public de a asigura furnizarea de ultimă opțiune, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică va ține cont de un coeficient de impredictibilitate și alte riscuri asociate de 1,2 ori mai mare comparativ cu prețul reglementat în vigoare pentru furnizarea gazelor naturale în contextul îndeplinirii obligației de serviciu public stabilite la art.89.

(4) Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică, în termen de cel mult 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentei legi, va aduce în concordanță cu prezenta lege actele normative de reglementare.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI Igor GROSU

Nr.429. Chișinău, 28 decembrie 2023.